

Insinööriliiton hallitusohjelmatavoitteet 2019-2023

Osaamisen kehittäminen ja ylläpitäminen

Työelämä tarvitsee sekä ammatillisesti että tieteellisesti suuntautuneita korkeakoulutettuja osaajia. Siksi ammattikorkeakoulujen ja yliopistojen erityispiirteet on korkeakoulujärjestelmässä syytä turvata. Tekniikan alalla tarvitaan jatkossakin omaleimainen, käytännön osaamista ja tulevaisuuden näkemystä yhdistävä, jatkuvasti kehittyvä korkeakoulututkinto, jonka tutkintonimike on insinööri.

Laadukas insinöörikoulutus edellyttää tekniikan koulutukseen riittäviä resursseja. Niistä huolehtiminen on ensisijaisesti ammattikorkeakoulujen tehtävä. Tavoite on, että vähintään 75 prosenttia ammattikorkeakouluopiskelijoista valmistuu tavoiteajassa. Se edellyttää muun muassa lisää resursseja opinto-ohjaukseen. Valinta-koetta on uudistettava niin, että se mittaa opiskelijan motivaatiota ja soveltuvuutta alalle.

Työelämän insinööritarve täytetään tutkintoon johtavalla päiväopetus-, monimuoto- ja muuntokoulutuksella. Insinöörien aloituspaikat ja suoritettavat tutkinnot mitoitetaan siten, että suhdannevaihteluista johtuvaan kysynnän muutokseen vastataan muuntokoulutuksella. Työmarkkinoiden perustarve tyydytetään muulla tutkintoon johtavalla koulutuksella.

Ammattikorkeakoulujen riittävä rahoitus on turvattava ja TKI-toiminnan rahoitusta vahvistettava. Rahoitusaseman parantamiseksi ammattikorkeakouluja kannustetaan yksityisen rahan keräämiseen. OKM tukee elinikäistä oppimista rahoittamalla ammattikorkeakoulujen järjestämää muunto- ja täydennyskoulutusta.

Koulutusyksiköiden on oltava riittävän vahvoja. Vahvuuden arvioinnin pitää perustua tutkittuun tietoon ja tilastoihin. Korkeakoulutusta on järjestettävä pääasiassa siellä, missä on työvoiman tarvetta ja osaamista alalle. Myös ammattikorkeakoulujen tehtävä alueen kehittäjänä on otettava huomioon.

Muuntokoulutus on jatkuvan osaamisen päivittämisen keskeisiä keinoja. Korkeasti koulutetulle se tarkoittaa kouluttautumista uuteen korkeakoulututkintoon korkeintaan kahdessa vuodessa. Työttömille muuntokoulutusta järjestetään työvoimakoulutuksena tai toissijaisesti omaehtoisena koulutuksena. Omaehtoiseen koulutukseen pääsemiselle on luotava yhtenäiset, valtakunnalliset kriteerit.

Osaamisen päivittäminen tulee toteuttaa yksilön, työnantajan ja yhteiskunnan yhteisesti rahoittaman vakuutusperusteisen osaamistilimallin kautta. Osaamistilin käyttöönoton yhteydessä säädetään yksilön koulutusmenojen verovähennysoikeudesta henkilöverotuksessa. Julkinen sektori voi tarvittaessa ohjata rahoitusta yksilön osaamistilille työvoimapolitiittisin tai elinkeinopolitiittisin perustein hänen osaamisensa vahvistamiseksi.

Suomalaisten matemaattis-luonnontieteellinen (luma) osaaminen on laskenut ja matematiikan kirjoittaminen vähentynyt lukiolaisten keskuudessa. Luma-taidot ovat avainasemassa korkeakouluopinnoissa menestymisessä, etenkin tekniikan alalla. Luma-osaamisen nostamiseksi tulee matematiikasta (pitkä tai lyhyt) tehdä

yksi kirjoitettavista aineista ylioppilaskirjoituksissa äidinkielen ohella. Luma-opetusta opettajankoulutuksessa pitää kehittää ja kiinnittää huomiota opettajankoulutukseen hakeutuvien luma-taitoihin.

Tavoitteet:

- Ammattikorkeakoulujen perusrahoitukseen lisätään pysyvästi yhteensä 150 miljoonaa euroa. Korkeakouluindeksi otetaan uudestaan käyttöön täysimääräisenä.
- Valmistellaan koko hallituskauden kattava osaamisstrategia, joka sisältää tärkeimmät tavoitteet koulutus- ja tutkimusjärjestelmän kehittämiseksi. Strategia sisältää myös tavoitteet ja keinot jatkuvan osaamisen edistämiseen.
- Tehdään selvitys Business Finlandin suuntaamisesta vahvaksi ammattikorkeakoulujen TKI-toiminnan rahoittajaksi sekä suunnitelma ja aikataulu myöntövaltuuksien korottamisesta.
- Selvitetään korkeakoulujen heikon läpäisyasteen syyt ja laaditaan toimenpideohjelma läpäisyn parantamiseksi.
- Osaamisen päivittämistä varten luodaan osaamistilimalli, joka rahoitetaan kolmikantaisesti yksilön, yhteiskunnan ja yritysten osuuksilla.
- Matematiikasta (pitkä tai lyhyt) tehdään yksi kirjoitettavista aineista ylioppilaskirjoituksissa äidinkielen ohella.
- Osana yt-lain uudistusta säädetään työpaikkojen koulutusvaltuutetun ja -ohjelman järjestämisestä. Samalla säädetään lakisääteisestä koulutuspäivästä esimiehille sekä aloille, joiden työtehtäviä teknologinen kehitys erityisesti muuttaa.

Kestävä työllisyyspolitiikka

Maakuntien kasvupalvelumalli ei saa johtaa työllisyyspalveluiden heikkenemiseen. Koko maan kattaville palveluille on turvattava riittävä rahoitus. Työnhakijalla on oikeus yhtäläisiin työllisyyspalveluihin asuinpaikasta riippumatta.

Ammattiliittojen ja järjestöjen tuottamat koulutukset on hyödynnettävä täysimääräisesti. Liittojen järjestämän omaehtoisen työllistymisen tuki on ollut tehokasta ja toimivaa. Hankkeille on turvattava riittävä rahoitus, joka ei saa olla riippuvainen vain EU-hankerahoituksesta.

Järjestöjen koulutusten hyväksyminen osaksi aktiivimallia on hyvä edistysaskel. Koulutukseen osallistumisen on oltava palkitsevaa, ei vain keino välttyä sanktioilta. Yksi varteenotettava palkitsemistapa on tarjota yksilölle parempaa ja pidempää työttömyysturvaa. Kun tulorekisteri on käytössä, työttömyysturvassa tulee ensisijaisesti tarkastella tuloja, ei työttömän aktiivisuuden laatua.

Sosiaaliturvan tulee nykyistä paremmin mahdollistaa liikkuminen statukselta toiselle (työntekijä, yrittäjä, opiskelija jne.). Yhdistelmävakuutus yrittäjä- ja palkansaajatulolle kannustaa vastaanottamaan työtä työnteon muodosta riippumatta. Yrittäjyys on haastava työllistymisen muoto, joka ei sovi kaikille. Yrittäjyyden valitsevien asemaa tulee kuitenkin parantaa vahvistamalla yrittäjien eläke- ja työttömyysturvaa.

Työnantajien on kannettava vastuunsa työntekijöiden osaamisen päivittämisestä ja ylläpitämisestä. Työkierto, opiskelumahdollisuudet ja koulutukset turvataan

työehtosopimuksilla tai lainsäädännöllä. Työpaikoille laaditaan koulutussuunnitelmat ja nimetään koulutusvastaava.

Suomi tarvitsee myös ulkomaista osaamista, mutta työnteolla on oltava yhdenvertaiset työnteon ehdot. Huomattavan korkean työttömyyden aloille ei ole syytä myöntää ulkomaalaisten työlupia. Työlupia ei tule myöntää yrityksille, jotka eivät noudata suomalaista lainsäädäntöä ja työehtosopimuksia. Ulkomaalaistaustaisten, jo Suomessa oleskelevien opiskelijoiden ja muiden osaajien työllistymistä Suomeen pitää tukea ja kannustaa.

Tavoitteet:

- Ammattiliittojen ja järjestöjen tuottamien uravalmennusten ja -koulutusten rahoitus turvataan.
- Hallinnollisesti raskaasta ja työttömän näkökulmasta epäoikeudenmukaisesta työttömyysturvaa leikkaavasta aktiivimallista luovutaan. Työttömyysturvan kokonaisuudessa aktiivisuudeksi ja omatoimiseksi työnhauksi hyväksytään myös liittojen ja järjestöjen tuottamat koulutukset, jotka tukevat työttömän työllistymistä. Työttömyysturvan vastikkeellisuus perustuu ensisijaisesti työttömän omatoimiseen työnhakuun.
- Yhdistelmävakuutus otetaan käyttöön ja sitä kehitetään ja laajennetaan.
- Tulorekisteri hyödynnetään täysmääräisesti. Työttömällä on oikeus opiskella työttömyysturvaa menettämättä.
- Yrittäjien asemaa parannetaan kehittämällä yrittäjän eläketurvaa (YEL) kattamaan paremmin myös itsensätyöllistäjät ja ehkäisemään alivakuuttamista.

Reilu työelämän lainsäädäntö

Työntekijöitä tulee kohdella yhdenvertaisesti ikään, yrityksen kokoon tai työsuhteen muotoon katsomatta. Tämä peruseriaate on syytä säilyttää kaikessa työelämän lainsäädännössä.

Työaikalaki koskee kaikkea työ- ja virkasuhteessa tehtävää työtä. Uuden työaikalain joustotyön käyttöönottoa seurataan ja varmistetaan, ettei joustotyö johda työaikasuojelun säännösten kiertämiseen. Työajaksi tulee lukea kaikki työhön kuuluva aika, jolloin työntekijä on työnantajan käytettävissä. Myös työmatkan aikana tehtävä työ pitää laskea työajaksi ja korvata se keskimääräisellä tuntipalkalla. Työaikapankkijärjestelmän toteutumista seurataan ja sitä kehitetään.

Vuosilomalaki on uudistettava siten, että lomaa ansaitaan samalla kertymällä koko työsuhteen ajan. Lomaviikon kesto tulee määritellä viisipäiväiseksi. Pitämättä jääneet lakisääteiset lomat on laissa säädettävä säästövapaiksi, joiden pitämisestä ja sijoittamisesta voi sopia vapaasti. Sairausajan kuuden päivän omavastuu pitää poistaa laista EU-tuomioistuimen linjausten mukaisesti.

Suomessa yleistyneet kilpailukieltosopimukset haittaavat työmarkkinoiden tehokasta toimintaa. Kilpailukieltosopimukset tulee lailla rajoittaa vain poikkeuksellisiin tilanteisiin ja koskemaan ainoastaan ylintä johtoa ja yrityssalaisuuksien suojaamista.

Henkilöstön osallistumista ja kuulemista pitää kehittää. Henkilöstön osallistumista koskeva lainsäädäntö tulee yhdistää osallistumiskaareksi. Eurooppalaisia yrityksiä

koskeva EWC-direktiivi tulee uudistaa siten, että rikkomukset sanktioidaan. Ammattiliittojen ja järjestöjen kanneoikeus edistäisi tasapainoisia työmarkkinoita, kun rikkomuksiin voitaisiin puuttua tehokkaasti.

Tavoitteet:

- Kilpailukieltosopimusten käyttö työsopimuksissa rajoitetaan perusteltuihin poikkeustapauksiin. Kohtuuttomat sopimussakot kielletään.
- Suomi tukee väärinkäytösten ilmoittajien suojaksi esitettyä direktiiviä ja ilmoittajien suoja taataan lainsäädännöllä.
- Perhevapaisiin tehdään uudistus, joka tasa-arvoistaa perhevapaiden käytön ja lisää joustavuutta työn ja vapaa-ajan yhteensovittamisessa.
- Henkilöstön osallistumista koskeva lainsäädäntö kootaan osallistumiskaareksi.
- Opintovapaalaki uudistetaan tukemaan elinikäistä oppimista.
- Säädetään kanneoikeus ammattiliitoille ja järjestöille.

Tulevaisuuteen katsova elinkeinopolitiikka

Suomi tarvitsee yhdessä työmarkkinaosapuolten kanssa valmistellun, teollisuutta uudistavan kasvuohjelman, jossa huomioidaan teollisuudelle suotuisan kasvuympäristön kehittäminen, tehokas innovaatiopolitiikka ja digitalisoituvassa maailmassa välttämätön osaamisen jatkuva kehittäminen.

Tavoitteet:

- Monipuolinen vienti ja korkean arvonlisän teollisuus luovat perustan suomalaisten hyvinvoinnille myös tulevaisuudessa. Ilman vahvoja satsauksia innovaatiotoimintaan emme kansakuntana pärjää globaalissa kilpailussa. TKI-paustukset käännetään kestäväälle kasvu-uralle, jonka suuntaviivoista sovitaan hallitusohjelmassa.
- Teollisuuden toimintaympäristöä kehitetään vakaasti ja ennustettavasti. Työmarkkinaosapuolet sitoutetaan pitkäjänteiseen politiikkaan toimialavuoropuheella. Energia- ja innovaatiopolitiikan on oltava ennustettavaa ja jatkuvaa. Valtio tukee maankäytön, asumisen, liikenteen ja elinkeinopolitiikan ratkaisuja solmimalla kuntien ja kaupunkiseutujen kanssa MA(E)L-sopimuksia.
- Liikenne-, viestintä- ja energiainfran kehittämiseen luodaan yli vaalikausien ulottuva investointiohjelma, jolle osoitetaan tarvittavat määrärahat.
- Suomi hyödyntää täysimääräisesti EU-rahastoja ja aktivoituu TEN-T-hankkeissa.